

NIEKOĽKO POZNÁMOK K REKONŠTRUKCII BRONZOVEJ MISY EGGERS 100 Z HROBU Č. 5 ZO ZOHORA

IGOR BAZOVSKÝ

Pri príležitosti konania piateho ročníka kolokvia, venovaného novým výskumom Archeologického ústavu SAV v Zohore, bola prezentovaná aj časť starších nálezov z bohatých „kniežacích“ germánskych hrobov zo staršej doby rímskej. Hroby objavili náhodne pri ťažbe štrku v rozmedzí rokov 1949 – 1957. Bohužiaľ, ani jeden z nich nebol odborne preskúmaný a preto ich inventáre nie sú úplné. Pozornosti ich objaviteľov zrejme ušli najmä drobnejšie predmety.

Štrkovňa sa rozkladala v polohe Piesky, na najvyššom mieste rozsiahlej vyvýšeniny. Prvý hrob nájdený v roku 1949, z ktorého robotníci zachránili dve bronzové panvice, opísal V. Ondrouch (1957, 40–47). Hrobom 2, 3 a 5 sa venovala L. Kraskovská (1959) a hrob 4 publikoval T. Kolník (1959, 144–150). Ich chronológii sa podrobnejšie zaoberal aj E. Krekovič, ktorý uvádza prehľad názorov na ich datovanie (Krekovič 1992, 55). Menovaný autor rozdelil hroby na základe analýzy inventára do dvoch skupín. Hroby 3 a 4 datoval do druhej polovice 1. storočia, hrob 5 spolu s hrobom z Vysokej na koniec 1. a začiatok 2. storočia (Krekovič 1992, 56; Krekovič 2000, 48–50). Inventár hrobu č. 4 je uložený v SNM - Etnografickom múzeu v Martine, ostatné predmety v SNM - Archeologickom múzeu v Bratislave.

Nálezy zo Zohora boli prezentované na početných domácich i zahraničných výstavách a len zriedka pobudnú dlhšie v depozitári múzea. V roku 2003 bola v Brne na výstave „Rímané a Germáni. Nepriateli, rivalové, susedé“ po prvýkrát vystavovaná zrekonštruovaná bronzová misa tvaru Eggers 100 z hrobu 5. Misa bola pôvodne značne poškodená a deformovaná (obr. 1: 1).

Vďaka reštaurátorovi *Ivanovi Hincovi* zo SNM - Archeologického múzea sa podarilo misu zrekonštruovať (obr. 1: 2). Náročná rekonštrukcia začala postupným vyrovnávaním deformovanej nádoby v ručnom lise. Po vyrovnaní boli najskôr spevnené poškodené miesta. Následne sa epoxidovou fóliou doplnili chýbajúce časti. Doplnené časti sú zafarbené na zeleno, aby ladili so zvyškom nádoby. Súčasne je ich však možné dobre odlíšiť od originálu. Vďaka otláčkom na nádobe bolo možné určiť presné miesta pôvodného umiestnenia držadiel. Zo zachovaného držadla sa urobila verná kópia a obe držadlá sa pripevnili k nádobe. Dnes už aj odborník chvíľu zaváha, keď má kópiu odlíšiť od originálu. Dovtedy opticky nezaujímavý predmet sa tak stal prvotriednym výstavným exponátom.

Obr. 1 Zohor, hrob 5. Misa Eggers 100: 1 – pred rekonštrukciou, 2 – po rekonštrukcii

LITERATÚRA

- KOLNÍK, T. 1959: Germánske hroby zo staršej doby rímskej zo Zohora, Žlkoviec a Kostolnej pri Dunaji. Slov. Arch. 7, s. 144–162.
- KRASKOVSKÁ, L. 1959: Hroby z doby rímskej v Zohore. Slov. Arch. 7, s. 99–143.
- KREKOVIČ, E. 1992: Zur Datierung der Fürstengräber der römischen Kaiserzeit in der Slowakei. In: Probleme der relativen und absoluten Chronologie ab Latènezeit bis zum Frühmittelalter. Krakow, s. 55–68.
- KREKOVIČ, E. 2000: Kniežacie hroby. In: Pamiatky a múzeá 3, s. 48–51.
- ONDROUCH, V. 1957: Bohaté hroby z doby rímskej na Slovensku. Bratislava.

EINIGE BEMERKUNGEN ZUR REKONSTRUKTION EINER BRONZESCHÜSSEL VOM TYP EGGERS 100 AUS DEM GRAB 5 AUS ZOHOR

IGOR BAZOVSKÝ

Anlässlich des fünften Jahrgangs des Kolloquiums, gewidmet den neuen Ausgrabungen von Archäologischem Institut der SAW in Zohor wurde auch ein Teil der älteren Funde aus reichen germanischen „Fürstengräbern“ aus der älteren römischen Kaiserzeit präsentiert. Die Gräber wurden durch Zufall bei Schottergewinnung in den Jahren 1949 – 1957 entdeckt. Keines von ihnen wurde leider fachlich untersucht und deswegen sind deren Inventare nicht vollständig. Das erste Grab hat V. Ondrouch beschrieben (1957, 40–47), den Gräbern 2, 3 und 5 widmete sich L. Kraskovská (1959) und Grab 4 wurde von T. Kolník (1959, 144–150) publiziert. Mit deren Chronologie befasst sich auch E. Krekovič, der eine Übersicht der Ansichten auf ihre Datierung anführt (Krekovič 1992, 55). Das Inventar vom Grab 4 ist in Slowakischem Nationalmuseum - Ethnographischem Museum in Martin aufbewahrt, die anderen Gegenstände dann in Slowakischem Nationalmuseum - Archäologischem Museum in Bratislava.

Die Funde aus Zohor wurden in zahlreichen heimischen sowie ausländischen Ausstellungen präsentiert und sie verweilen nur selten für eine längere Zeit im Museum-Depositar. Im Jahre 2003 wurde im Brno in der Ausstellung „Římané a Germáni. Nepřátelé, rivalové, sousedé“ zum ersten Mal die rekonstruierte Bronzeschüssel vom Typ Eggers 100 aus dem Grab Nr. 5 ausgestellt. Die Schüssel war ursprünglich stark beschädigt und deformiert (Abb. 1: 1).

Dank dem Restaurator Ivan Hinca aus dem Slowakischem Nationalmuseum - Archäologischem Museum konnte die Schüssel rekonstruiert werden (Abb. 1: 2). Die anspruchsvolle Rekonstruktion begann mit allmählichem Ausstrecken des deformierten Gefäßes in einer Handpresse. Nach dem Ausstrecken wurden zuerst die beschädigten Stellen verfestigt. Danach hat man durch eine Epoxyd-Folie die fehlenden Stellen nachgeformt. Die ergänzten Teile sind grün gefärbt, damit sie mit dem Rest des Gefäßes übereinstimmen. Gleichzeitig kann man sie aber gut von dem Original unterscheiden. Dank Abdrücken auf dem Gefäß konnte man genau die Stellen der ursprünglichen Henkelan-

sätze identifizieren. Von dem erhaltenen Henkel wurde eine getreue Kopie gemacht und beide Handhaben wurden an das Gefäß befestigt. Der bis dahin optisch uninteressante Gegenstand wurde somit zu einem erstklassigen Ausstellungsexponat.

*Mgr. Igor Bazovský, PhD., Slovenské národné múzeum - Archeologické múzeum, Žižkova 12,
P.O. BOX 13, 810 06 Bratislava 16
archeolog@snm.sk*